

Landbrugsstyrelsen
Kontoret for EU & Projekt
Sendt på: eu&projekt@lbst.dk

Dansk Skovforenings bemærkninger til udkast til bekendtgørelse om tilskud til skov med biodiversitetsformål 2024 og 2025 og tilhørende vejledning - j.nr. 23-223203-000032

Dansk Skovforening takker for muligheden for at kommentere på bekendtgørelse og vejledning for tilskudsordningen for biodiversitetsskov. Vi er dog ærgerlige over, at der ikke har været en tilbagemelding eller opfølgende dialog efter workshoppen om den nye ordning, som blev afholdt i maj 2022, hvilket vi ellers blev stillet i udsigt. Vi er ligeledes ærgerlige over, at der gives under en måned – og endda hen over juleferien – til at kommentere på udkastet til den nye ordning.

Generelle bemærkninger

Den foreslåede ordning er udtryk for en gennemgribende forsimpning af den tidligere ordning. Ordningen reduceres fra otte forskellige projekttyper – herunder blandt andet afgræsning og naturlig hydrologi – til nu kun at omfatte henholdsvis ekstensiv skovdrift og træer til død og henfald.

Vi er bekymrede for, at ordningen vil have en begrænset interesse hos skovejerne på trods af de let øgede tilskudssatser af følgende årsager:

- Ordningen mangler mulighed for tilskud til skovgræsning, ændret hydrologi og bekæmpelse af invasive arter.
- Ændringen af alderskravet til et diameterkrav vil i visse skovegne være begrænsende for interessen.
- En særdeles ufleksibel ordning med kobling af fladetilskud med krav om 12 træer til forfald pr. ha. De 12 træer vil i mange tilfælde blive vanskelige at udvælge, når man skal tage hensyn til publikums sikkerhed langs veje og stier, og når man samtidigt er begrænset i at vælge randtræer.

Den markante ændring af ordningen stemmer dårligt overens med det generelle ønske om at fremme biodiversiteten i skovene. Ordningen er særligt rettet mod at bidrage til gennemførelse af Natura 2000-indsatsen, men det bliver svært at understøtte gennemførelsen af Natura 2000-skovhandleplaner, der har en målsætning om mere naturlig hydrologi via frivillighedens vej, hvis der ikke er ordninger, der understøtter dette. På samme måde har skovgræsning været fremhævet som en god og effektiv måde at fremme biodiversiteten på. Ordningen med både forberedelse til skovgræsning og de femårige aftaler om skovgræsning har været søgt. Mange af dem vil ved udløb i 2024 eller 2025 nu ikke have mulighed for at søge for en ny periode, hvormed den hidtidige indsats formentlig vil stoppe flere steder.

Vi har allerede i vores hørings svar til CAP-strategiplanen givet udtryk for, at vi finder denne forsimpning uhensigtsmæssig, dog uden at Landbrugsstyrelsen har taget stilling til dette i høringsnotatet eller i en efterfølgende dialog.

Ændringen, som erstatter alderskravet på hovedtræarten med et diameterkrav på træer, der skal bevares til naturligt henfald, letter umiddelbart muligheden for at kontrollere, om kravene er opfyldt, men giver på den anden side væsentlig forskellige forudsætninger for muligheden for tilskud alt afhængig af boniteten på jorden. Således vil træerne i kronelaget i en almindelige bølgebevoksning på bonitet I kunne opnå en diameter på 25 cm omkring 50-årsalderen, mens en bølgebevoksning på bonitet V vil have en alder omkring 100 år, før den vil være tilskudsberettiget. Det giver ulige vilkår for skovejere på hhv. gode og dårlige jorder. Således bør tilskuddet – som minimum for den del af tilskuddet, der vedrører den ekstensive drift – fortsat knyttes til alderen frem for diameteren på træerne. Samtidig er det lettere uoverskueligt at gennemskue det forventede tilskud for arealerne, førend der er gennemført den endelige registrering af træer og afgrænsning af arealerne.

I forhold til den tidligere ordning, hvor der var mulighed for at opnå tilskud til bevaring af mellem 5-20 træer pr. ha, bliver den nye model med krav om minimum 12 træer pr. ha meget ufleksibel.

Således er 12 træer pr. ha rigtig meget i en gammel egebevoksning, når der samtidig er krav om, at træerne skal udgøre en del af kronelaget, og at minimum 50 pct. (seks træer pr. ha) skal findes på selve produktionsfladen. Det er afgørende at kunne tilpasse antallet til det konkrete areal med de forhold, der er til stede.

Sammenkoblingen af træer til død og henfald med ordningen for ekstensiv drift kan derfor ende med at begrænse interessen for ordningen og dermed ikke bidrage til at opfylde EU's målsætninger på biodiversitetsområdet.

Bemærkninger til bekendtgørelsen

Anvendelsesområde mv.

Af § 3 fremgår, at der kan ydes tilskud til bevaring af i gennemsnit 12 levende hjemmehørende løvtræer, jf. bilag 1. Det er uklart, hvordan "gennemsnit" skal forstås, når det samtidig fremgår, at kravet om 12 træer pr. ha skal opfyldes pr. delareal?

Der henvises til listen i bilag 1, som udover løvtræer også indeholder skovfyr. Skal det tolkes som, at det vil være muligt at søge tilskuddet for et areal med skovfyr som hovedtræart?

§ 4 tilsiger, at tilskuddet kan søges til arealer i Natura 2000-skov, der ejes af kommuner. Da det ikke er muligt at tilgå det kort, der henvises til, er vi interesserede i at få klarlagt, om kommuner vil kunne søge for arealer, der ikke er kortlagt som Natura 2000-skovnaturtyper, men er beliggende inden for Natura 2000-områder?

I § 6 stk.1 nr. 9 fremgår det, at naturmæssigt værdifuld skov skal forstås som: "*skov, der indeholder Natura 2000-skovnaturtyper eller HNV-skov eller skov, hvor der er registreret særlige værdier ved en biotopregistrering.*" Det fremgår ikke – heller ikke af vejledningen – om der stilles særlige krav til biotopregistreringen i forhold til, hvordan den er gennemført, eller hvem der har gennemført den. Det er ligeledes uklart, om den sidestilles 1/1 med HNV i prioriteringen uanset indholdet af registreringen.

Tilskudssatser, ansøgning og prioritering

I § 7 stk. 2 fremgår tilskudssatserne baseret på de forskellige diameterklasser og antal træer. Det bør fremgå klart, at det vil være den højeste tilskudssats, der vil være gældende. Fx i det tilfælde, at der er ni træer med en stammediameter på >50-75 cm (der giver 29.3000 kr. pr. ha) og de sidste tre er egetræer over 75 cm i diameter (der kun giver 29.000 kr. pr. ha).

I § 7 stk. 4 står: *"Hvis ansøger modtager EU-tilskud eller tilskud fra en anden offentlig myndighed til midlertidig ekstensivering, hvor beskyttelsen efter en konkret vurdering delvist kan sidestilles med denne ordning, reduceres det tilskud til ekstensiv skovdrift, som indgår i tilskuddet, jf. stk. 3".*

Det er uklart, hvordan det hænger sammen med bestemmelsen i § 11 stk. 2, der siger: *"Tilsagn om tilskud er endvidere betinget af, at ansøger ikke modtager andre EU-tilskud eller tilskud fra en anden offentlig myndighed til bevaring af de ansøgte træer til naturligt henfald eller til ekstensiv skovdrift, herunder til midlertidig ekstensiv skovdrift, som kan sidestilles med denne ordning, på det ansøgte areal".*

Kriterier for støtteberettigelse

Af § 11 fremgår betingelserne for tilsagn om tilskud, herunder afgrænsningen af arealet. Heraf fremgår det af stk. 1 punkt 4, at det ansøgte areal ikke må indeholde huse, haver, veje eller andre ubevoksede arealer med undtagelse af ubevoksede driftsarealer. Vi savner her en klar definition og eksempler på ubevoksede driftsarealer. I det hele taget savnes en bedre klarhed om arealets afgrænsning. Er det målt fra bevoksningens yderste side af yderste stamme til modstående yderste side af yderste stamme? Eller er det målt som kronedækket? I EU's øvrige landbrugsordninger fraregnes landbrugsjord, der har helt eller delvist kronedække.

Det fremgår videre af stk. 3, at et tilsagn er betinget af, at ansøger ikke er forpligtet til at efterlade træer til henfald eller en ekstensiv drift i medfør af anden lovgivning eller tinglyste servitutter. Det er uklart, hvordan det forholder sig med arealer pålagt en fredning, der indeholder et eller begge elementer. Det er ligeledes uklart, hvordan det forholder sig i det tilfælde, hvor der fx kun er krav om fem træer til død og henfald.

Forpligtigelser

I § 13 står, at træer, der efterlades til død og henfald, ikke må udgøre en risiko for færdslen. I praksis vil det betyde, at det kan være svært at finde nok træer i en bevoksning, da det i praksis vil betyde, at der ikke kan udpeges træer, der står tættere end 30 m på stier og veje i private skove. Det vil også betyde, at i mange tilfælde vil biodiversitetsmæssigt interessante træer, der tit står som randtræer, blive fravalgt for at opfylde kravet om, at de ikke må udgøre en risiko for færdslen. I seneste ordning var kravet, at: *"de træer, der udpeges, må ikke kunne udgøre en risiko for færdslen på stærkt befærdede veje og stier."* Vi vil anbefale, at den tidligere formulering genindføres.

Det fremgår af § 13 stk. 1 nr. 2, at træerne skal udgøre en del af kronetaget. Hvordan skal dette krav tolkes i bevoksninger, der allerede er i en mere eller mindre naturnær drift med flere etager? Kan sådanne bevoksninger ikke komme i betragtning til tilskud? Eller hvordan skal træer til død og henfald udvælges? Skal det i bevoksninger, der er fornyet, udgøres af overstandere?

Indhold i servituten

Det fremgår af § 15 stk. 3 nr. 1, at arealet skal forynges ved naturligt frøfald, og at der ikke må foretages såning eller plantning. Plantning eller såning kan anvendes, hvis der to år efter frøfald ikke har indfundet sig en naturlig foryngelse. Det fremgår dog ikke, at der skal foretages plantning eller såning, såfremt bevoksningen ikke kan forynges naturligt. Skal det tolkes som, at det dermed vil være i overensstemmelse med tilsagnet og en opfyldelse af vilkår, hvis der i bevoksningen inden for den 20-årige periode ikke er etableret en foryngelse af arealet i de tilfælde, hvor det har været forsøgt?

Nedsættelse og tilbagebetaling af tilskud

Det fremgår af § 24, at ved for sen indsendelse af ansøgning om udbetaling, jf. § 12 nr. 1 og § 17, nedsættes udbetalingen. Da § 12 nr. 1 blot refererer til § 17, er det kun nødvendigt at henvise til § 17 i § 24.

Revision af tilsagn

Der er i denne ordning indført en mulighed for revision af tilskuddet, hvis hele eller dele af tilsagnsarealet efter tilsagnsperiodens begyndelse bliver omfattet af regulering, som fastsætter bindende krav, der delvist svarer til bestemmelserne i servitutten om ekstensiv skovdrift (§ 35 stk. 1), eller helt bortfald af tilsagn, hvis der fastsættes bindende krav i regulering, der helt svarer til bestemmelserne i servitutten om ekstensiv skovdrift (§ 35, stk. 2).

Tilskuddet vil i så tilfælde blive krævet tilbagebetalt for de kalenderår ud af de fem, hvor den nye regulering gælder. Denne bestemmelse kan potentielt blive en stor barriere for lysten til overhovedet at søge tilskuddet i første omgang, da der for nuværende er stor usikkerhed om rækkevidden af særligt ny EU-lovgivning og efterfølgende dansk implementering.

Det fremgår ikke entydigt af bestemmelserne i bekendtgørelsen, om det kun er i tilsagnsperioden som defineret i § 5 – de fem år – at denne mulighed for revision eller bortfald er mulig, eller om det gælder i den fulde 20-årige periode, hvor servitutten for ekstensiv skovdrift er gældende.

Bemærkninger til vejledningen

Afsnit 3 – Er ordningen relevant for dig

Figuren side 7 i afsnit 3, der illustrerer ansøgningsfasen, risikerer at være mere misvisende end oplysende. Der er angivet en tidsperiode, hvor der kan søges i 2 måneder, hvorefter der er angivet en lille boks med ”du får besked”, der illustrerer LBST’s sagsbehandling. Det er ikke angivet, hvor lang den forventede sagsbehandlingsperiode er. Figuren kan tolkes som, at ansøger kan forvente at få besked inden for kort tid efter ansøgningsfristens udløb, da linjen kan tolkes som en tidsakse, hvilket formentligt ikke vil være tilfældet.

I afsnit 3.1 står beskrevet, at i de tilfælde, hvor skovarealet ejes af flere personer, et selskab, en fond, en forening eller lignende, skal der over for styrelsen udpeges en person, der kan godtgøre at repræsentere hele ejerkredsen. Hvordan skal denne udpegningsformelt ske? Ved underskrift på et dokument eller på anden vis?

Det fremgår i afsnit 3.3, at der i tilskuddet indgår bevaring af 12 hjemmehørende løvtræer pr. ha til naturligt henfald. Det skal her gentages, at det bør være klart, om skovfyrrer er omfattet af muligheden for tilskud eller ej.

Afsnit 4 – Hvordan søger du om tilskud?

Det ansøgte areal skal ifølge afsnit 4.1 indtegnes i IMK markkort. IMK markkort er meget lidt brugervenligt og kræver særlige kundskaber eller brug af bistand fra konsulenter, der er vant til at arbejde i systemet – særligt for skov, hvor det kan være svært at tegne de præcise arealer på grund af trækroneerne. For indtegnings på skovarealer er nøjagtighedskravet til 0,01 ha, hvilket er et aldeles højt krav. Er det kronen på de træer, der skal stå til henfald, som er afgørende, eller er det ydersiden af stammen, der måles på?

I forhold til at der kun kan anvendes MitID, skal det nævnes, at det kan skabe udfordringer for enkelte ejere i den ældre generation samt skovejere bosiddende uden for Danmark, der ikke kan underskrive med MitID.

I afsnit 4.3 fremgår det, at der for ansøger skal opgives ejendomsoplysninger, herunder ejendommens samlede skovareal. Skal det være det skovbevoksede areal, eller skal eventuelle lysåbne arealer og andre fredskovspligtige ubevoksede arealer også indgå?

Det fremgår under data til EU, at der skal oplyses køn på ansøger. Hvorfor? Og hvad med de tilfælde, hvor en fond eller et selskab søger?

Der skal til EU også angives, hvor meget Natura 2000-areal, der indgår. Er det kortlagte Natura 2000-skovnaturtyper eller skovareal inden for et Natura 2000-område?

I forhold til prioritering af ansøgninger skal det pointeres, at anvendelsen af HNV-kortlægningen er meget upræcis. Det er derfor væsentligt, at en egentlig biotopregistrering kan anvendes. Det bør dog fremgå, om der stilles særlig krav til gennemførelsen af en sådan biotopregistrering. Det bør være muligt at anvende § 25-registreringerne i skov, når de er gennemført.

Afsnit 5 – Hvis du får tilsagn

I afsnit 5.4.1 punkt 3 fremgår det, at hvis bestemmelserne i punkt 1 og 2 ikke kan opretholdes eller opfyldes som følge af force majeure eller usædvanlige omstændigheder, skal ejeren af arealet give Landbrugsstyrelsen skriftlig meddelelse sammen med dokumentation for force majeure eller usædvanlige omstændigheder senest 15 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor de er i stand til at give meddelelsen. 15 dage kan være urimelig kort tid. Det samme gør sig gældende for afsnit 6.3 om krav for fastholdelse, hvor der er en lignende bestemmelse.

I afsnit 5.5 fremgår det, at plejepligten for fortidsminder ikke tilsidesættes ved tilsagn om tilskud i skov. Her skal det bemærkes, at kun kommuner er omfattet af en plejepligt på fortidsminder. Det gælder ikke for private.

I afsnit 5.7 om oplysningspligt bør der henvises til, hvilket afsnit (5.2 eller 5.3 eller begge), der skal være opfyldt, da ingen af afsnitte specifikt benævnes "betingelser for tilskud".

Afsnit 9 – Bortfald af tilsagn m.m.

I afsnit 9.2 fremgår det, at tilskuddet nedsættes eller bortfalder, hvis forpligtelserne ikke er opfyldt. Igen bør der henvises til, hvilke forpligtelser der her tænkes på, med henvisning til afsnit.

Hvis vores bemærkninger giver anledning til spørgsmål eller behov for uddybning, står vi gerne til rådighed.

Med venlig hilsen

Tanja Blindbæk Olsen
Erhvervspolitisk chef

+45 2537 1977
to@danskskovforening.dk